

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 17

Засновано у 2015 році

Рівне – 2023

УДК 37 : 005.591.61 -66
ББК 74.200

Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 17. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Н. Б. Грицай, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2023. 383 с.

До збірника увійшли наукові праці з теорії і методики освіти та виховання. У наукових розвідках представлено різновекторність сучасних підходів до змісту, форм і технологій освітнього процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Грицай Наталя Богданівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук з методиками навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. С. Петухова Херсонського державного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena (Андрощук І. М.), доктор габілітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогіки Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Вихрущ А. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Кобилянський О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності Вінницького національного технічного університету;

Ковальчук О. С., доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Національного університету харчових технологій;

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельничук І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Павелків К. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Pobirchenko Natalia (Побірченко Н. С.), доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща);

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри методики викладання і змісту освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Савчук Б. П., доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

Sieradzka-Baziur Bożena (Сєрадзька-Базюр Б.), доктор габілітований, професор, проректор з наукової роботи і освітніх програм, Академія «Гнґатіанум» у м. Кракові (Республіка Польща);

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

SirojC Zdzislaw (Сіройц Здзіслав), доктор габілітований соціальних наук в галузі педагогіка, професор, професор кафедри педагогіки Інституту педагогіки і психології Вищої школи менеджменту у Варшаві (Республіка Польща);

Баліка Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Skubisz Jolanta (Скубіш Йоланта), кандидат соціальних наук в галузі педагогіки, ад'юнкт відділу педагогіки і психології Академії гуманітарно-економічної в м. Лодзь, член групи соціальної педагогіки в Комітеті педагогічних наук Польської академії наук у Варшаві (Республіка Польща);

Остапчук Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Шадюк О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України у категорію «Б» у галузі педагогічних наук (спеціальності – 011, 014, 015).

Фаховий збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International:
<https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=48435>

Упорядники: проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.
Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.
Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

ЗМІСТ

Rudenko W., Rudenko N. Problem w badaniach pedagogicznych – analiza metodologiczna.....	7
Виткалов С. Особливості комунікативної взаємодії диригента та учасників оркестрового колективу.....	18
Дичківська І. Використання зарубіжних інноваційних практик у побудові простору шкільного приміщення початкової школи України.....	27
Коляда Н. Педагогічна біографіка як предмет наукових досліджень: поняттєво-термінологічні аспекти.....	38
Лодатко Є. Майбутньому вчителю початкової школи про виховний потенціал навчання математики.....	48
Mikhno O. Foreign biographical dictionaries of educators: creation concepts and content features.....	68
Mykhalchuk N., Ivashkevych E., Kvasnetska N., Gron L. Innovative ways of solving a problem of using mnemonics strategies to improve primary stage pupils' EFL vocabulary learning.....	79
Петренко О., Баліка Л., Бричок С., Гудовсек О. Роль дисципліни «Технологія та організація наукових досліджень в освіті» у підготовці майбутніх магістрів початкової освіти.....	91
Потапчук Т. Особливості професійної діяльності майбутнього диригента оркестрового колективу.....	103
Романюк С., Мафтин Л. Національно-патріотичне виховання в умовах викликів сучасності.....	112
Руденко Н., Руденко В. Статеві відмінності психологічної сепарації у старших підлітків.....	122
Шарата Н. Виховна робота у Миколаївському національному аграрному університеті під час війни.....	132
Баліка Л., Філоненко Р. Створення сучасного освітнього простору у закладах загальної середньої освіти на основі педагогіки Реджо Емілія.....	141
Бісовецька Л., Верхова І. Виховний потенціал волонтерської діяльності ліцеестів.....	152
Боровець О. Облаштування безбар'єрного простору класної кімнати початкової школи України в умовах інклюзивного навчання.....	162
Вашак О., Манжелій Н., Фазан Т. Використання інформаційно-комунікаційних технологій як засобу національного виховання дітей дошкільного віку.....	172

Ветрова І., Потапчук С., Верьовкіна О. Проблема формування вміння планувати урок англійської мови.....	183
Горобець І. Інформаційно-комунікаційна компетентність керівника закладу вищої освіти.....	195
Губіна А., Мартинюк А., Герасимчук Г. Технологія перевернутого навчання у практиці вивчення іноземної мови у технічному ЗВО.....	202
Kishchenko N., Dunaievska O. Methodology of teaching emotionally colored metaphors in song discourse.....	211
Максимчук Т., Пантелєєв В. Предметно-мовно інтегроване навчання (CLIL) на заняттях біології і екології як метод підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.....	217
Мороз Л., Ковалюк В., Масло І. Використання мобільних додатків у процесі вивчення англійської мови.....	224
Павелків О. Навчальна дисципліна «Інноваційні підходи до навчання математики» у структурі підготовки магістрів спеціальності 014 Середня освіта (Математика).....	231
Перішко І., Білоус Т., Верьовкіна О. Особливості навчання говорінню англійською мовою у закладах вищої освіти.....	241
Пилипюк Л. Студентоцентроване навчання на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням.....	248
Романюк С., Трофімчук В. Процес організації заняття іноземної мови у закладах вищої освіти методом навчальних станцій.....	255
Синіцька Н. Особливості використання інтерактивних методів в процесі навчання математики.....	263
Сілков В., Сілкова Е. Застосування ігрових технологій у процесі вивчення нумерації чисел першого десятка під час дистанційного навчання.....	271
Стельмашук Ж. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій та задач в освітньому процесі НУШ.....	280
Стрижаков А. Організаційні впливи та соціалізація.....	288
Сухомлинська Л. Лист як форма звертання до читача в педагогічних працях В. Сухомлинського.....	297
Ткаченко В., Комар І. Роль трансференції у вивченні граматики англійської мови.....	305
Ціпан Т. Технології виховання в НУШ: музейна педагогіка.....	312
Шалівська Ю. Дефініція і сутнісне наповнення поняття «формування комунікативної культури майбутнього фахівця» у різних галузях і спеціальностях.....	322

Шурин О., Симонович Н. Теоретико-методичні основи педагогічної творчості в професійній підготовці майбутніх педагогів.....	334
---	------------

Доробки молодих науковців

Голя Г. Досвід Луцького педагогічного училища у підготовці вчителів Волині (1944-1952).....	341
--	------------

Коняхін Ю. Міжнародна академічна мобільність в закладах фахової передвищої освіти.....	349
---	------------

Мельникович Г. Роль дитячої української художньої літератури у вихованні духовності здобувачів освіти старшого підліткового віку.....	357
--	------------

Шамсутдинова М.-С. Аксіологічна парадигма підготовки майбутніх фахівців з іноземної мови.....	368
--	------------

УДК 811.111:378.016

DOI: 10.35619/iuu.v1i17.516

Перішко Ірина

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри практики англійської мови та методики викладання
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0002-5232-5945
e-mail: perishko.irina@gmail.com

Білоус Тамара

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри практики англійської мови та методики викладання
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0001-7411-4623
e-mail: tamara.bilous@ukr.net

Верьовкіна Олена

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри практики англійської мови та методики викладання
Рівненського державного гуманітарного університету,
м. Рівне, Україна
ORCID: 0000-0002-1333-6668
e-mail: yelena5678@ukr.net

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Анотація. У статті розглянуто ефективні форми та методи навчання здобувачів вищої освіти говорінню англійською мовою. Вирізнено та проаналізовано низку проблем навчання іншомовному усному мовленню і запропоновано шляхи їх вирішення; визначено характер ефективного завдання для розвитку говоріння, здійснено підбір вправ для розвитку навичок усного мовлення здобувачів освіти та формуванню в них комунікативної компетентності. Наведено приклади ефективних видів завдань, спрямованих на розвиток і вдосконалення навичок та умінь усного мовлення, а саме: «інформаційна прогалина», розповідь за малюнками, опис малюнка, розповідь історій, завершення історії, дискусія, «мозковий штурм», рольова гра, інтерв'ю та доповідь. Узагальнено, що успіх спілкування англійською мовою залежить від ефективних завдань з говоріння, форм діалогічного та монологічного мовлення та використання можливості залучення кожного здобувача освіти у процес говоріння на заняттях з іноземної мови.

Ключові слова: іншомовне спілкування, англійська мова, комунікативна компетентність, говоріння, діалогічне та монологічне мовлення.

Постановка проблеми. В епоху комунікації і розвитку цифрових технологій, все більше людей вивчає англійську мову, оскільки вона є засобом міжнародного спілкування у світі. Володіння іноземною мовою – необхідна умова для поглиблення та передачі своїх знань у сферах освіти, науки, бізнесу та суспільного життя, тому вона має велике значення і для фахівців із вищою освітою. На думку здобувачів вищої освіти, знання англійської мови допоможе досягти успіху в їхній професійній діяльності. Вміння спілкуватися з міжнародними діловими партнерами, вести переговори самостійно, не вдаючись до послуг перекладача, є першочерговим завданням у процесі вивчення іноземної мови. Основна мета вивчення англійської мови у закладах вищої освіти – удосконалення здобувачами навичок спілкування іноземною мовою, мається на увазі розвиток комунікативної компетентності, тобто здатності та готовності здійснювати безпосереднє спілкування (говоріння, розуміння на слух). Навчання іншомовному говорінню є одним із найважливіших аспектів викладання у закладах вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Вивченню проблем навчання іншомовному говорінню особливу увагу приділяли у своїх працях вітчизняні та зарубіжні науковці: П. Бех, С. Ніколаєва, О. Тарнопольський, М. Парротт, Дж. Хармер та інші. Більшість дослідників цієї проблеми надають перевагу комунікативному та інтерактивному методам, основна ціль яких – допомогти здобувачам освіти позбутися мовного бар'єру і розвинути мовленнєві навички під час спілкування англійською мовою.

Мета статті – висвітлити особливості навчання усному мовленню англійською мовою здобувачів вищої освіти на заняттях у ЗВО. У статті наводиться характеристика ефективного завдання та пропонуються види завдань, які можна використовувати під час навчання говорінню та формування комунікативної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Говоріння – це продуктивний вид мовленнєвої діяльності, за допомогою якого (разом зі слуханням) здійснюється усне вербальне спілкування. Змістом говоріння є вираження думок в усній формі.

Виокремимо основні цілі, за якими викладач повинен залучати здобувачів освіти до процесу говоріння на занятті з іноземної мови. Одна з них полягає в тому, що здобувачам слід приділяти багато часу говорінню на занятті. Це здається очевидним, але часто багато часу йде на мовлення викладача, певні паузи і менеджмент заняття. Наступна мета – використання мови прийняттого рівня. Здобувачі повинні вміти виражати свої думки та ідеї правильною та зрозумілою іноземною мовою. Це не означає, що знання англійської мови повинні бути ідеальними, але потрібно уникати граматичних, лексичних помилок чи помилок у вимові, які заважатимуть вільному спілкуванню та взаєморозумінню.

Говоріння як вид мовленнєвої діяльності насамперед спирається на мову як засіб спілкування, яка є засобом забезпечення комунікації між співрозмовниками. Навички та вміння непідготовленого усного мовлення, його реактивність, спонтанність, тема виробляються у діалозі; вміння та

навички підготовленого мовлення з її ініціативністю, логічністю, послідовністю – у монолозі.

Одним із найефективніших засобів розвитку та формування навички говоріння у процесі навчання іноземних мов вважається діалог. Умови, у яких відбувається діалогічне мовлення, визначають низку їх особливостей, а саме: стислість висловлювання, широке використання невербальних засобів спілкування (міміка, жести), інтонація, різноманітність неповних речень, вільне від строгих норм літературної мови синтаксичне оформлення висловлювання, переважання простих речень.

У процесі навчання діалогічному мовленню рекомендується варіювати різні види діалогів та форми роботи з ними: діалог-бесіда, діалог-інсценування, бесіда здобувачів між собою та з викладачем, парна та групова робота.

Основним засобом навчання діалогічного мовлення є вправи. У процесі їх виконання формуються вміння: запитати інформацію, адекватно реагувати на репліку співрозмовника, використовувати кліше діалогічного мовлення, комбінувати репліки під час побудови діалогу та інші. Якщо викладач дає завдання скласти діалог і розподіляє здобувачів на пари, то він повинен їм дати зрозуміти, що це не просто механічний розподіл на двох осіб, а розподіл на двох співрозмовників.

У процесі навчання монологічного мовлення розвиваються мовні кліше на автоматичному рівні, тобто навички правильного та швидкого авикористання граматичного, лексичного, фонетичного матеріалу.

У сучасній методології навчання мови розрізняють такі моделі мовної комунікації: 1) офіційний індивідуальний контакт; 2) ділова розмова; 3) вільна бесіда; 4) групова офіційна бесіда; 5) монолог у груповій бесіді; 6) публічне спілкування (Тарнопольський, 2006).

Говоріння завжди розглядалося як найбільш затребуваний вид мовленнєвої діяльності. Для багатьох здобувачів – це основне вміння. Мета заняття, щоб здобувачі заговорили іноземною мовою, може здатися надзвичайно легкою. Якщо на занятті доброзичлива атмосфера, добрі міжособисті відносини, рівень знання англійської мови хороший і максимально однаковий у всіх, то здобувачі братимуть участь у дискусії легко і з бажанням, якщо запропонувати їм цікаву тему та ефективні завдання. Однак, це в ідеалі. Насправді така ситуація трапляється нечасто. Рівень мовної підготовки може бути різним, можливо, підібрані завдання не подобаються здобувачам, а іноді й організація проведення завдання буває неправильною. Навички говоріння, як і будь-які інші навички, не формуються власними силами; для їх становлення необхідно використовувати спеціальні вправи та завдання, які покликані зрештою сформувати й відшліфувати здатність орієнтуватися у природних ситуаціях спілкування. Вони є важливим компонентом курсу вивчення англійської мови у закладах вищої освіти.

На думку Мартіна Парротта, характерні риси успішних завдань такі:

1) студенти говорять багато – найбільше часу, відведеного на таке завдання, відводиться усному мовленню здобувачів;

2) рівноцінна участь – кожен здобувач отримує можливість взяти участь у спілкуванні, оскільки володіють мовою на одному рівні (а не один чи два здобувачі);

3) висока мотивація – здобувачі хочуть говорити, тому що їм цікава тема розмови і їм є що сказати;

4) мова доступного рівня – рівень мовної підготовки доступний для ведення дискусії; здобувачі висловлюють думки зрозумілою мовою, на доступному рівні (Parrott, 1993).

Для складання завдань та вправ з говоріння застосовують найбільш актуальні та ефективні прийоми навчання як монологічного, так і діалогічного мовлення. Наведемо приклади типових вправ, які здобувачі охоче виконують на заняттях з практики англійської мови, і які спрямовані на формування навичок говоріння.

1) «Інформаційна прогалина» (information-gap activities) включає процес обміну інформацією, тобто спочатку учасники володіють лише частиною загальної інформації, а потім в результаті мовленнєвої взаємодії кожен отримує повніший обсяг відомостей. Здобувачі працюють у парах, наприклад, обговорюється тема «Влаштування на роботу». Обидва здобувачі отримують картки однієї заяви на роботу, кожна з яких містить різну інформацію. Ставлячи один одному запитання, вони заповнюють свої картки. Це змушує здобувачів ставити велику кількість запитань для того, щоб виконати своє завдання. Такі вправи спонукають до спілкування, за допомогою яких відпрацьовується певна тематична лексика (Harmer, 2007).

2). Розповідь за малюнком. У цьому виді діяльності здобувачі повинні розповісти історію, спираючись на послідовну низку малюнків і приділяючи увагу тій лексиці та структурам, які необхідно використовувати під час розповіді.

3). Опис малюнка. Для виконання цього завдання здобувачу пропонується малюнок, який він має описати. Можна розподілити здобувачів на групи. Кожна група вивчає свій малюнок, а потім представник кожної групи описує її перед усією аудиторією. Цей вид діяльності розвиває креативність та уяву здобувачів, а також навички публічного виступу.

4). Розповідь історій (storytelling). Мета цього виду діяльності – дати коротке узагальнення розповіді чи історії, яку здобувачі вже чули раніше чи придумати власну і озвучити її всім одногрупникам. Розповідь історій стимулює критичне мислення, а також допомагає висловлювати свої ідеї у певному форматі: початок історії, розвиток, закінчення (Heathfield, 2014).

5). Завершення історії. Це розважальний вид діяльності для всіх здобувачів, для виконання якого всі сідають у коло. Викладач починає розповідати історію та зупиняється після кількох речень. Потім кожен повинен додати 4–10 речень, щоб її продовжити. Виконуючи це завдання, дозволяється вигадувати нових персонажів, події, описи, тощо.

6). Дискусія. Здобувачам, розподіленим на групи, пропонується різні завдання, наприклад: дійти спільної думки, поділитися ідеями щодо будь-якої події чи знайти рішення. Викладачем має обов'язково бути визначена мета дискусії. Наприклад, вони можуть брати участь у дискусії за принципом

«згоден – не згоден». У таких дискусіях переважно формуються групи з 4–5 учасників дискусії і пропонуються спірні пропозиції для обговорення. Потім кожна група працює над запропонованою темою певний період часу, а потім представляє свою думку перед аудиторією. Така діяльність сприяє розвитку критичного мислення та швидкому прийняттю рішень; учасники дискусії також навчаються ввічливим висловлюванням, умінням захистити свою точку зору. Під час обговорення у групах необхідно також спонукати здобувачів освіти ставити запитання, перефразувати ідеї, висловлювати підтримку тощо.

7). «Мозковий штурм» (brain storming). У цьому виді діяльності здобувачі продукують ідеї на тему за обмежений період часу. Мозковий штурм можна використовувати як для окремих здобувачів, так і для груп. Цей вид роботи характеризується тим, що ідеї не критикуються і завжди є можливість обмінюватися новими ідеями (Osborn, 1963).

8). Рольова гра (role play). У цьому виді діяльності здобувачі уявляють себе у різних соціальних контекстах, виконуючи різні соціальні ролі. У рольових іграх викладач надає певну інформацію здобувачам: хто вони, що думають і відчувають (Harmer, 1991).

9). Інтерв'ю. Здобувачі проводять інтерв'ю з різними людьми з обраних тем. Оптимальним варіантом для виконання цього завдання буде, якщо викладач вибере конкретну рубрику, щоб здобувачі розуміли, які запитання ставити та яким чином опитувати. Проведення інтерв'ю дозволяє практикувати комунікативні здібності як на заняттях, так і в щоденному житті. Учасники інтерв'ю можуть брати інтерв'ю один в одного, а потім представити свого партнера групи.

10). Доповідь (підготовлене мовлення). Суть цього виду діяльності полягає в тому, що здобувачі читають перед заняттям самостійно будь-яке джерело інформації, а потім розповідають перед присутніми те, що прочитали. Вони також можуть розповідати про те, що відбувалося з ними у повсякденному житті чи підготувати доповідь на задану тему, наприклад, про екологічний стан свого міста, культурні традиції регіону тощо.

Пропоновані види вправ забезпечують належний рівень оволодіння здобувачами освіти навичками іншомовного мовлення. При цьому важливо: забезпечити здобувачам максимальну можливість практикувати усне мовлення англійською мовою, створивши відповідні умови; задіяти кожного до різних видів мовленнєвої діяльності; збільшити час, відведений для розвитку говоріння; зазначати позитивні сторони іншомовної діяльності, коментуючи відповідь студента; якомога рідше виправляти помилки у вимові під час говоріння, щоб не відволікати їх. У навчальних цілях можуть використовуватися також природні ситуації з реального життя здобувачів освіти в університеті та за його межами, життєвий досвід і будь-які реальні події, які відповідають темам, що засвоюються.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, говоріння є одним з основних завдань навчання іноземній мові. У сучасній методиці на зміну фронтальній роботі на занятті дедалі активніше приходять соціальні/інтерактивні форми навчання. Виконуючи парні та групові завдання,

здобувачі освіти зосереджують свою увагу на змісті висловлювання. Водночас важлива мета спільної діяльності: дізнатися нову інформацію, оцінити її, спільно обговорити проблемні завдання, зіставити різні точки зору, взяти участь у дискусії, спільно створити проєкт. У процесі навчання говорінню здобувачі розвивають мовну самостійність та комунікативну компетентність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Тарнопольський, О. (2006). *Методика навчання іноземної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти*. Київ: Фірма «ІНКОС». 246 с.
- Parrott, M. (1993). *Task for Language Teachers*. A resource book for training and development. Cambridge University Press. 325 p.
- Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. New Edition. Longman. Pearson Education Limited. 288 p.
- Heathfield, D. (2014). *Storytelling With Our Students. Techniques for telling tales from around the world*. Delta Publishing. 128 p.
- Osborn, A. (1963). *Applied imagination: Principles and procedures of creative problem solving*. – New York: Charles Scribner's Sons. 417 p.
- Harmer J. (1991). *The Practice of English Language Speaking*. London; New York: New Edition; Longman. 296 p.

REFERENCES

- Tarnopolskyi, O. (2006). *Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diialnosti u vyshchomu movnomu zakladi osvity* [Methodology of Teaching Foreign Language Speaking in a Higher Language Educational Institution]. Kyiv: Firma "INKOS". 246 s. [in Ukrainian].
- Parrott, M. (1993). *Task for Language Teachers*. A resource book for training and development. Cambridge University Press. 325 p.
- Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. New Edition. Longman. Pearson Education Limited. 288 p.
- Heathfield, D. (2014). *Story telling With Our Students. Techniques for telling tales from around the world*. Delta Publishing. 128 p.
- Osborn, A. (1963). *Applied imagination: Principles and procedures of creative problem solving*. 3ded. – New York: Charles Scribner's Sons. 417 p.
- Harmer J. (1991). *The Practice of English Language Speaking*. London; New York: New Edition; Longman. 296 p.

FEATURES OF TEACHING SPEAKING ENGLISH AT UNIVERSITIES

Iryna Perishko

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language Practice and
Teaching Methodology,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-5232-5945
e-mail: perishko.irina@gmail.com

Tamara Bilous

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language Practice and
Teaching Methodology,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0001-7411-4623
e-mail: tamara.bilous@ukr.net

Olena Verovkina

Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of English Language Practice and
Teaching Methodology,
Rivne State University for the Humanities,
Rivne, Ukraine
ORCID: 0000-0002-1333-6668
e-mail: yelena5678@ukr.net

Abstract. The article deals with the effective forms and methods of teaching students to speak English in classes at higher education institutions. A number of problems in teaching foreign oral speech are identified and analyzed and ways to solve them are given; the nature of an effective task for the development of speaking is defined and a number of exercises are given for the development of students' oral communication skills and the formation of their communicative competence. Examples of effective types of tasks aimed at the development and improvement of oral communication skills and abilities are given, namely: information-gap activities, picture description, storytelling, story completion, discussion, brainstorming, role play, interview and report. It was concluded that success of communication in English depends on effective speaking tasks, forms of dialogic and monologic speech, and the possibility to involve each student in the process of speaking in foreign language classes.

Keywords: foreign language communication, the English language, communicative competence, speaking, dialogic and monologic speech.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2023

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 17

Упорядники:

**проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С.,
доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.**

**Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ**

Підписано до друку 25.05.2023 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 18,1. Замовлення №365/3. Наклад 300

I – 66 **Інноватика у вихованні:** зб. наук. пр. Вип. 17. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Н. Б. Грицай, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2023. 383 с.

УДК 37: 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
VPM-ПОЛІГРАФ
вул. Київська, 36, м. Рівне, 33027;
тел.: 0800 - 33 - 51 - 57